

Het WIS en WAS onderzoek – stand van zaken Juli 2005

Juli 2005

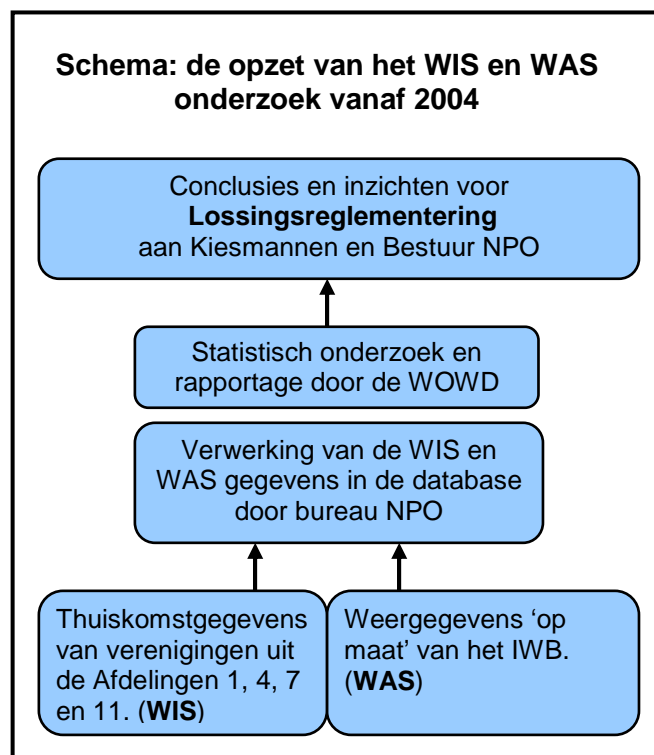
De werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek Welzijn Duiven van de NPO

J.F. Gaiser, G.A. van Oortmerssen, J. van der Sluis, L.W. van der Waart en A. Winkel

De rol van het weer bij wedvluchten is een onderwerp dat de gemoederen van menig duivenliefhebber roert. Vooral wanneer er een vlucht is geweest met een verstoorde thuiskomst. U weet hoe het gaat, iedereen heeft dan wel een mening. “Ze kunnen ze beter in groepen lossen” denkt de één. “Het komt van inversie” weet een tweede. “Ze zijn door een regengebied gevlogen” vermoedt een derde. Wie heeft het bij het juiste eind?

‘Meten is weten’

Welke (weers)omstandigheden leiden tot een verhoogd risico op een verstoorde thuiskomst van duiven? Dit is de vraag die het WIS en WAS onderzoek wil beantwoorden. Het onderzoek is bedoeld om inzichten te geven waarmee het Lossingsreglement in de loop der jaren kan worden verbeterd. Dit Lossingreglement is onderdeel van het ‘Reglement Vervoer en Lossingen’, waarvan het vervoersdeel door de kiesmannen is aangenomen op de Algemene Vergadering van oktober 2003.

Onderzoeksofzet

Om er achter te komen welke weersomstandigheden kunnen leiden tot een slechte thuiskomst, hebben we gegevens nodig. Gegevens over weersomstandigheden en gegevens over de thuiskomst van wedvluchten. De thuiskomst van de duiven wordt gemeten in een aantal verenigingen in de Afdelingen 1, 4, 7 en 11. Zij sturen wekelijks een voorbedrukt formulier in een antwoordenvolop naar het Bureau NPO. Op dit formulier vult de verenigingsfunctionaris voor alle leden in, hoeveel duiven een liefhebber inkorft, en hoeveel daarvan thuis zijn na 1 en na 2 dagen. De weersgegevens worden voor iedere wedvlucht ‘op

maat' aangeleverd door het I.W.B. (Instituut Wedvlucht Begeleiding). In tabel 2 staan de belangrijkste (weers)gegevens die het IWB aanlevert. Een medewerkster van het Bureau NPO verwerkt vervolgens alle ingestuurde gegevens in een database.

Tabel 1. Gegevens die voor iedere vlucht worden aangeleverd door IWB en verenigingen.

Gemeten (weers)omstandigheden	Eenheid
Aantal duiven ingezet	in aantallen duiven
Aantal duiven thuis na dag 1	in aantallen duiven
Aantal duiven thuis na dag 2	in aantallen duiven
Vertrek van de duiven na de lossing	in minuten
Soort lossing	in groepen of als afdeling ineens
Aantal losgroepen	in aantal losgroepjes
Gemiddelde vluchtafstand tot Afdeling	in kilometers
Max. temperatuur op de vluchtdag	in graden Celcius
Gem. temperatuur tijdens de vlucht	in graden Celcius
Windrichting	in N, NNO, NO, etc.
Windkracht	in 0 t/m 12 Beaufort
Bewolkingsdichtheid	in procenten
Bewolkingshoogte	in voet
Zicht op de vlieglijn	in kilometers
Aanwezigheid van neerslaggebieden	in geen, buien, regen of beide
Aanwezigheid van frontale storing	in aanwezig of afwezig
Aanwezigheid van onweer	in aanwezig of afwezig
Luchtdruk	in hectopascal (hPa)
Toestand magnetisch veld	in standaard K-index
UVb-niveau	in standaard UVb-waarden
Relatieve luchtvochtigheid	in procenten
Mate van inversie	in geen, matig of sterk
Mate van thermiek	in geen, matig of sterk

Eerste analyse na 2005

Op dit ogenblik bevat de database 232 bruikbare wedvluchten. Vluchten beschouwen we als 'bruikbaar' wanneer de thuiskomst betrouwbaar is gemeten; dus bij een minimaal aantal leden en duiven per vlucht. In 2004 verliep het onderzoek uitstekend; vrijwel alle ingestuurde wedvluchtgegevens zijn bruikbaar. In 2005 hopen we op dezelfde wijze gegevens te verzamelen. In 2005 willen we alleen gegevens verzamelen van de midfond-, eendaagse fond- en jonge-duivenvluchten. Het is de bedoeling dat er na het seizoen 2005 een statistische analyse plaats vindt op basis van de verzamelde gegevens.

Enkele eerste resultaten

In tabel 2 vind u de eerste resultaten van het WIS en WAS onderzoek uit 2002, 2003 en 2004. U ziet hier alleen thuiskomstgegevens, geen weergegevens. De resultaten zijn dus beschrijvend, nog niet verklarend. Laten we in het verdere deel van dit artikel tabel 2 eens onder de loep nemen.

Vitesse, Midfond en Natour

Van de 3 vitessevluchten, 37 midfondvluchten en 61 natourvluchten uit dit onderzoek mogen we stellen dat ze vrijwel altijd probleemloos verlopen. Kijkt u maar naar de tabel. Gemiddeld genomen is van deze vluchten na twee dagen 98 tot 99% van de duiven thuis. Slechts 2 van de 101 wedvluchten kent een ernstig verstoorde thuiskomst (weergegeven in de derde kolom van tabel 2).

Eendaagse fond

Bij de eendaagse fondvluchten verlopen de thuiskomsten minder voorspoedig. Gemeten over 28 fondvluchten, is gemiddeld genomen na twee dagen, ruim 89% van de duiven weer thuis. Bij 2 op de 3 fondvluchten is de thuiskomst na twee dagen tussen de 59 en 90%, bij slechts 1 op de 3 fondvluchten is na twee dagen meer dan 90% van de duiven weer thuis.

Tabel 2. Enkele statistieken van de verzamelde gegevens in het WIS en WAS onderzoek van 2002, 2003 en 2004.

Vluchtsoort	aantal vluchten ingestuurd	aantal vluchten bruikbaar	aantal vluchten met <90% duiven thuis na dag 2	gemiddeld % duiven thuis na dag 1	gemiddeld % duiven thuis na dag 2
Vitesse	5	3	0	97.8	98.8
Midfond	50	37	2	96.0	97.9
Eendaagse fond	34	28	12	75.0	89.4
Jong	131	103	20	89.6	94.2
Natour	101	61	0	97.2	98.4
Totaal	321	232	34	91.0	95.4

Meerdaagse fond

Over de meerdaagse fondvluchten kunnen we niet zoveel zeggen. Tot nu toe hebben we gegevens van slechts 7 bruikbare wedvluchten uit 2002 en 2003 verzameld. Ze staan dan ook niet weergegeven in tabel 2. Het is duidelijk dat de thuiskomst na twee dagen bij deze vluchten het laagste is. Geen van de 7 meerdaagse fondvluchten haalt de 90% duiven thuis na twee dagen. Maar dat betekent niet dat de thuiskomst op deze vluchten dus erg slecht is! Want het is de vraag hoeveel duiven op dag 3, 4 of later nog thuiskomen. Juist van deze meerdaagse vluchten is bekend dat de duiven ook op dag 3 en 4 normaliter nog terugkeren. Maar het WIS en WAS onderzoek richt zich uitsluitend op de thuiskomst tijdens de eerste twee dagen.

Jonge-duivenvluchten

Gemiddeld genomen over 103 jonge-duivenvluchten, kent een jonge-duivenvlucht een thuiskomst van ruim 94% na twee dagen. Dat is beter dan op de eendaagse fondvluchten, maar het is toch een stuk lager dan de gemiddelde thuiskomst op de vitesse, midfond en natour. Rekent u maar eens uit, hoeveel duiven u over houdt, wanneer er achtereenvolgens van iedere jonge-duivenvlucht enkele procenten van de ingekorfd duiven verloren gaat, gedurende 6 tot 9 vluchten.

Maar als je de database wat beter bestudeert, mogen we het bovenstaande niet zomaar stellen. Want bij de jonge-duivenvluchten valt er iets gekks op. We mogen stellen dat 3 op 5 jonge-duivenvluchten een prima thuiskomst kent, vergelijkbaar met een vitesse- of natourvlucht. Want op 3 van de 5 vluchten is na twee dagen 95 tot 100% van de jonge duiven weer thuis. Maar bij ongeveer 1 op de 5 wedvluchten (20 van de 103, zie de derde kolom van tabel 1) is de thuiskomst na twee dagen tussen de 77 en de 90%. Bij de jonge-duivenvluchten zijn het dus *bepaalde vluchten* (!) die roet in het eten strooien.

En daar komt de centrale onderzoeksvraag van het WIS en WAS om de hoek: *waarom kent 1 op de 5 jonge-duivenvluchten een sterk verstoorde thuiskomst en nog eens 1 op de 5 jonge-duivenvluchten een verstoorde thuiskomst, terwijl 3 op de 5 jonge-duivenvluchten prima verlopen?* Die slecht verlopen jonge-duivenvluchten, welke zijn dat? Zijn dat vooral de eerste vluchten wanneer de jongen nog te maken hebben met stress en het niet vinden van drinkwater? Is de thuiskomst gemiddeld genomen duidelijk hoger bij vluchten die in groepen worden gelost of kan men net zo goed alle duiven tegelijk lossen? Is de thuiskomst gemiddeld genomen lager bij vluchten met inversie op de vlieglijn, of maakt dat voor de thuiskomst niets uit? Is de thuiskomst gemiddeld genomen lager van wedvluchten met hogere temperaturen, of maakt dat geen verschil? En als de temperatuur een rol speelt, waar liggen dan ongeveer de boven- en ondergrens in graden Celsius? Kortom, zo zijn er nog veel meer vragen te beantwoorden met deze gegevens.

Samenvatting

Het WIS en WAS onderzoek is gestart in 2002. Het moet ons inzicht geven in (weers)omstandigheden die een verhoogd risico geven op een verstoorde thuiskomst van duiven. In dit onderzoek wordt de thuiskomst van de duiven na 1 en na 2 dagen gemeten in verenigingen. Samen met 'op maat' geleverde weersgegevens van het IWB worden deze gegevens opgeslagen in een database. Na de metingen van het komende seizoen zal er eind 2005 een statistische analyse en rapportage plaats vinden. Ook in 2005 gaan we daarom weersgegevens vragen aan het IWB en thuiskomstgegevens aan die verenigingen in de Afdelingen 1, 4, 7 en 11 van midfond-, eendaagse fond- en jonge-duivenvluchten. Binnenkort ontvangen de betreffende verenigingsfunctionarissen weer de voorbedrukte invulformulieren en antwoortenveloppen. Graag rekenen we weer op uw medewerking!